

ВА 414

МЕЖДУНАРОДНИ ВАЛУТНО-ФИНАНСОВИ ОТНОШЕНИЯ

Приета: прот. № 15/23. 06. 2016 г.

Лектор: Проф. д-р Сава Христов Димов

АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина включва фундаментални, теоретично-методологически и научно-приложни аспекти при използването на националните и международните валути, валутния курс, валутните котировки, валутните сделки и операции, международните валутно-финансови и кредитни институции, международната валутна система, характерните черти на оригиналните, отличителните белези на фалшивите чуждестранни банкноти и други актуални въпроси на валутите и валутния пазар. Изложението на теоретико-приложната материя е в контекста на интеграцията на нашата страна в Европейските валутни структури. Особено внимание е отделено на Европейския икономически и валутен съюз (EU-12), платформата за търговия с чуждестранни валути на глобалния междубанков електронен пазар FOREX, на срочните и спот валутни сделки, на аспектите на фалшифицирането на валутите и други.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на дисциплината е да формира определен кръг от знания за валутните сделки и операции на валутния пазар. По-конкретно, студентите трябва да придобият конкретни знания за:

1. Националните и международните (колективните) валути, системата на валутните курсове, механизмите на функциониране на съвременните валутни пазари, срочните валутни сделки и спот сделките, валутната спекулация, хеджинг и арбитраж, международната валутна система и фалшификациите на основните видове чуждестранни валути;
2. Свободно и ефективно за тях да боравят с валутните котировки и валутните курсове, вкл. и системата на кръстосаните валутни курсове и крос-курсните котировки;
3. Да работят на Demo-platform на FOREX и FOREX - Trading Platforms, да правят технически анализи по нея;
4. Да заемат спекулативни, хеджингови и арбитражни позиции по отделна срочна валутна сделка;
5. Да познават характерните черти на оригиналните банкноти и отличителните особености на фалшификатите на основните видове чуждестранни банкноти;

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината съдържа информация за входни и изходни връзки с други икономически дисциплини - Теория на парите и кредита, Международни финанси, Финансови пазари, Финансов инженеринг, Банков мениджмънт, Финансова математика, Валутно законодателство и други икономически дисциплини. Дисциплината е ключова по отношение на участието на страната в Европейския икономически и валутен съюз (EU-12).

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	кредити	редовно обучение				заочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Финанси	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Счетоводство и контрол	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Маркетинг	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Бизнес администрация	Задължителна	6	40	20		60	30		30	
Международни икономически отношения	Задължителна	6	40	20		60	30		30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Раздел I. Национални и международни валути

Тема 1. Национални валути

Понятието "валута". Девизи. Абревиатури и код на валутите. Националните валути като международни валути. Валутите, изпълняващи функциите на международно сметно, резервно и платежно средство. Икономически и правни предпоставки.

Тема 2. Международни (колективни) валути

Възникване и видове международни валути. Национални и нови валути. Възникване и използване на Специалните права на тираж (СПТ) и Европейската парична единица ЕКЮ. Основни характеристики. Предпоставки за ограниченото използване на ЕКЮ.

Тема 3. Европейска колективна валута "Евро"

Преход към интегрирана валутна система. Критерии за влизане в Европейския икономически и валутен съюз. Идея за обща валута "EURO". Еврозоната - някои стопански индикатори на страните. Принципи и срокове на въвеждане на новата валута. Реална циркулация на европейската валута "EURO".

Тема 4. Конвертируемост на валутите

Конвертируемостта като икономическо явление и правна категория. Предпоставки за превръщане на една валута в конвертируема. Видове конвертируеми валути - конвертируеми и частично (непълно) конвертируеми. Изисквания за конвертируемост. Свободно използвани и свободно обръщани валути. "Меки" и "твърди" валути. Конвертируемост на българския лев. Перспективи за членство в Европейския валутен съюз и въвеждане на колективната валута "EURO" в България.

Раздел II. Валутен курс

Тема 5. Теоретико-приложни аспекти на валутния курс и валутните котировки

Валутният курс като икономическа категория и практическа величина. Валутният курс като "цена на валутите". Системи за котиране. Пряка (европейска) и косвена (американска) котировка. Курс купува и курс продава. Марж (спред). Фиксинг. Активен (франкфуртска система) и пасивен (японска система) фиксинг. Системи на "кръстосани" валутни курсове. Крос-курсиви котировки.

Тема 6. Фактори, определящи "цената" на валутите

Валутен курс при пълноценно парично обръщение. Монетен паритет. "Масщаб на цените". Валутен паритет. Валутен курс при непълноценно парично обръщение. Паритет на покупателната сила. Показатели за изчисляване на паритета на покупателната сила. "Абсолютен" и "относителен" паритет. Други фактори: дългосрочни (базисни), пазарни и краткосрочни (психологически).

Тема 7. Системи на валутни курсове

Фиксирани валутни курсове. Официален валутен курс. "Златни точки". "Интервенционални точки". "Множественост" на валутните курсове. Неофициален ("черен") валутен курс. Фиксиран курс при Валутен борд. Плаващи валутни курсове. Характерни черти на системата. Пазарен валутен курс. Номинален и реален валутен курс. Ефективен валутен курс. Комбинирани валутни курсове - номинален ефективен и реален ефективен валутен курс. Привързани (заковани) валутни курсове. Валутни курсове с ограничена подвижност. Курсове с разширена подвижност. Курсове на свободно (независимо) плаване и управляемо плаване. Политика на "изглаждане". Пълзящ валутен курс.

Раздел III. Валутен пазар

Тема 8. Същност на валутния пазар

Понятието "валутен пазар". Функционален и институционален аспект на валутния пазар. Монетарен валутен пазар. Фирмен, кешов и междубанков валутен пазар. Връзка на валутния пазар с другите пазари. "Сблъсък" между търсенето и предлагането на валута. Равновесен валутен курс.

Тема 9. Особенности на съвременните валутни пазари

Необходимы предпоставки за формиране на съвременните валутни пазари. Особенности на модерните валутни пазари. Глобален валутен пазар. Роля и въздействие на международните валутни пазари. Валутният пазар в България.

Тема 10. Валутни борси

Борсата като институция и елемент на валутните пазари. Време и спазване на някои условия или обичаи. Борсови посредници. Брокер, дилър и маркет-такер. Борсови котировки. Унифициране (стандартизиране) на валутните контракти.

Тема 11. Междубанков валутен пазар

Лицензиране на банките. Пълен и непълен (частичен) лиценз. Обменни бюра. Извършване на валутни сделки: по телефона, чрез телекс и чрез мониторна система. Роля на банките - "маркетмейкърите". Валутни курсове на валутния пазар. Спот и срочни валутни курсове. Дилинг-офиси и дилинг-зали.

Тема 12. Глобален междубанков валутин пазар "FOREX"

Същност и отличителни особености на глобалния междубанков валутен пазар FOREX (Foreign Exchange Market). Конверсионни и депозитно-кредитни операции. Маржова търговия. Основни понятия. Примери. Основни участници на пазара. Цени "bid rate" и "ask rate". Работа на пазара FOREX.

Раздел IV. Валутни сделки и операции

Тема 13. Валутен арбитраж

Същност и цел на валутния арбитраж. Основен принцип на валутния арбитраж. Пространствен арбитраж, арбитраж във времето. Видове валутни арбитражи: конверсионен (разплащателен) и диференциален (спекулативен). Схема на операциите при "ремитиране" и при "трасиране". Операции на междубанковия валутен пазар: с незабавна размяна на ефектите (касови операции, операции "spot") и с отложена размяна на търгуваните валутни ефекти (срочни). "Овърнайт" операции.

Тема 14. Валутни сделки "spot"

Същност на сделките с незабавна размяна на ефекти. Правила и обичаи: при обявяване на котировките на валутите (пълно и съкратено изписване). "Голяма цифра", "пункт" и "пипс"; информация, която се дава от маржа ("благоразположение" и "нежелание" за контакти и бизнес) и при сключване на сделката ("кеш-дата" и "spot-дата").

Тема 15. Срочни валутни сделки

Характеристика на срочните валутни сделки. Премия и отбив по срочните валутни сделки. Котировки "аутрайт". Видове срочни сделки: обикновени (прости) форуърдни сделки, фючърсни валутни сделки, опционни сделки и суапови валутни сделки. Трейдинг.

Тема 16. Валутни форуърди и фючърсни контракти

Същност и механизъм на валутните форуърдни и фючърсни контракти. Привлекателност на валутните фючърси. Специална роля на щатския долар като средство на фючърсната валутна търговия. Евродоларови фючърси. Гаранции, депозитни изисквания и всекидневен сетълмент. Съвременни аспекти на валутния фючърс.

Тема 17. Валутен хеджинг

Същност и приложение на валутния хеджинг. Късо и дълго хеджиране. Валутни позиции на контрагентите с цел хеджиране и спекулация. Предимства в търговията с валутни фючърси.

Тема 18. Валутни опции

Същност и основни характеристики на типовете опции. Възможности за покупко-продажба на валута с опции. Купувач и продавач на валутна опция. Валутна опция, която си “струва” и “не си струва” да бъде изпълнена. Поведение на участниците в търговията с валутни опции.

Тема 19. Валутен суап

Същност на валутно-суаповите сделки. Характерни особености и използване на валутните суапи. Форми на валутни суапи. Нови възможности на валутно-суаповите сделки.

Раздел V. Валутни условия и валутен риск

Тема 20. Валутен риск

Възникване и обща характеристика на валутния риск. Риск и несигурност. Управление на валутния риск. Елементи на валутния риск: “рисков случай” (вероятност от сбъждане и обхват) и парична сума (валута), подложена на влияние.

Тема 21. Валутни позиции на фирмата

Аспекти на валутните позиции. Счетоводна валутна позиция. Икономическа валутна позиция. “Дълга” и “къса” валутна позиция. “Открита” и “закрита” валутна позиция. Валутна платежоспособност.

Тема 22. Предпазване от валутен риск

Подбор на валута на плащането. Валутни клаузи (“златни” клаузи и златно-валутни уговорки). Антиинфлационни мерки: компенсационни сделки, индексни клаузи, преразглеждане на цената и срочни валутни сделки.

Тема 23. Валутни трансфери

Характеристика на валутното законодателство. Преводи и плащания към чужбина. Износ и внос на левове и чуждестранна валута в наличност. Презгранични преводи и плащания над определената от Закона сума. Нови промени във валутното законодателство, третиращи валутните трансфери. Деклариране на левове и чуждестранна валута в наличност, благородни метали и скъпоценни камъни.

Раздел VI. Международна валутна система

Тема 24. Международна валутна система

Същност на понятието “международна валутна система”. Функционален и институционален аспект. Международни валутни отношения. Международен валутен механизъм. Валутни органи и институции. Основни етапи. Пълноценни валутни системи (златен стандарт и непълни форми на златния стандарт). Съвременни парични системи (златно-доларов стандарт и стандарт на “ключови” валути).

Тема 25. Бретънуудската валутна система

Характерни черти на системата. Начало на следвоенната международна валутна система. Проекти на Кейнс и на Уайт. Основни елементи. Конвертируемост на валутите. Водеща роля на щатския долар. Система на фиксирани паритети (фиксираны, но подлежащи на преразглеждане валутни курсове). Регулиране на валутните плащания между страните.

Тема 26. Международна валутна система от Кингстън (Ямайка)

Характерни черти на системата. Демонитизация на златото. Засилване на ролята на Специалните права на тираж на МВФ. Преминаване към променливи паритети (режим на плаващи валутни курсове). Засилване на ролята на Международния валутен фонд.

Тема 27. Европейска валутна система

Предпоставки за Европейска валутна система. Конференцията, проведена в Бремен (1978). Характерни черти на Европейската валутна система. Валутно курсов механизъм. Мрежа (решетка) от двустранни и индивидуални граници на колебание на курсовете на валутите. Стабилност на валутните курсове.

Раздел VII. Фалшификации на основните видове чуждестранни валути

Тема 28. Фалшификации на банкнотите като платежно средство
Кратка история на възникване на банкнотите. Обзор на основните защитни елементи на съвременните банкноти. Други защитни елементи, които някои от държавите вмъкват в банкнотите си, за да повишават устойчивостта им срещу фалшифициране.

Тема 29. Фалшификации на американския долар
Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на 10 доларова банкнота. UV изображение. Фалшификати - преправяни от но-нисък номинал, нискокачествени фалшификати. Отличителни черти на фалшификата. Информация за основните характеристики на 20 доларови банкноти. UV изображение. Описание на нискокачествените фалшификати.

Тема 30. Фалшификации на 50 и 100 доларови банкноти
Информация за основните характеристики на 50 доларови банкноти. UV изображение. Фалшификати. Отличителни белези на суперфалшификата – вариант от края на 2001 година. Основни характеристики на 100 доларови банкноти, емисии 1996 година. UV изображение. Фалшификати. Суперфалшификати от края на 2001 г., суперфалшификати 1999-2001 г., Фалшификат №1. Суперфалшификати на 100 долара, известни още като “Садамки”, емисия 1990 г., наричани още “белите брези” или само “брезите”. Нови тенденции за промяна на дизайна и защитните елементи на американските банкноти.

Тема 31. Фалшификации на европейската валута “ЕВРО”
Архитектурни стилове на художественото оформление на евробанкнотите. Информация за основните характеристики на 10, 20, и 50 евробанкноти. UV изображение. Отличителни черти на фалшивите 10, 20, и 50 евробанкноти. Информация и UV изображение на 100, 200 и 500 EURO. Отличителни черти и качество на фалшификатите. “Стъпки” на Централната европейска банка за различаване на фалшификата от оригинала.

Тема 32. Британска лира (паунд) и нейните фалшификации
Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на британската лира. UV изображение. Фалшификати на 5, 10 и 20 британски лири. Отличителни черти на фалшификата от 50 британски лири.

Тема 33. Фалшификации на валутата “шедьовър” - швейцарски франк
Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на швейцарския франк. Новият швейцарски франк – валутата шедьовър. UV изображение. Отличителни черти на фалшификатите на швейцарския франк. Излезли от употреба банкноти.

Тема 34. Фалшификации на българския лев
Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на банкнотите от български левове. UV изображение. Белези на фалшивите банкноти от 10 и 20 български лева. Характерни черти на оригинала и отличителни особености на фалшификата от 50 български лева. Нови елементи за по-прецизна защита на банкнотата от 100 лева. Значение на фалшифицирането като процес.

Забележка: Курсът по МВФО, четен през редовно обучение задължително завършва с посещение на определена търговска банка, изнясяне на лекция и кратко практическо обучение по определена тема.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА

Самостоятелната работа е насочена към следните две направелния:

- разработването на Курсова работа от тематичните направления: валутни курсове и валутни котировки; функционирането на междубанковия електронен пазар FOREX, спот и срочните валутни сделки, спекулирането, хеджинга и арбитража, фалшифицирането на основните чуждестранни валути;
- откриване на сметка и работа на електронна Демо-платформа на FOREX (покупко-продажба на чуждестранна валута, заемане на дълги и къси позиции, технически анализ на платформата, отчитане на валутните ефекти).

Контрола и методологическа помощ на студентите се оказва от лектора и ръководителя на семинарното занятие.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

■ **Лекции:** класическо четене на лекции по общо теоретичните, методологически въпроси. Електронна презентация на Microsoft PowerPoint за някои по-възлови теми. Преподаване чрез използване на електронните платформи: “Wall - Street Tycoon”, електронните валутни каталози “CURRENCY” и “EUROCDROM - Interactive program, PowerPoint presentation, Cashier’s handout”, както и Web-sites: <http://www.moneyfactory.com> - U.S. Banknotes, \$50 Evolutions - Series 2001 and Series 2004 Matching Set, <http://www.forex.com> - Demo platform;

■ **Семинарни занятия:** упражняване на електронните валутни каталози “CURRENCY”, “EUROCDROM - Interactive program, PowerPoint presentation, Cashier’s handout” и FOREX - Trading Platforms, Open Account.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работа на всеки студент през семестъра се оценява с текуща оценка. Тя се получава от полагането на две теста - единият в средата, а другия - в края на семестъра. При формирането на тази оценка се има предвид и резултатите от разработената курсова работа.

Семестриалният изпит по дисциплината е комплексен и включва: решаването на писмен тест в две части, теоретико-методологическа и практико-приложна, който се оценява според предварително определен критерий. Изискването е на една от двете части студентът да няма слаба оценка. При формирането на крайната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущата оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- 1) Димов, С. Съвременни измерения на международните финансови пазари. Издателство „ЕКС-ПРЕС”, Габрово, 2016
- 2) Стоименов, М. МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСИ. Изд.“Тракия”, С., 2011
- 3) Колев, Г. Съзлите на дявола. Изд. „Ауто прес”, С., 2010
- 4) Christian Thimann. GLOBAL ROLES OF CURRENCIES. European Central Bank, 2009
- 5) Paul Kepple, U.S. Chief Accountant. Foreign currency. PwC guide library, 2014
- 6) Vallée. Shahin (2012), The Internationalization Path of the Renminbi, Bruegel Working Paper 2012/05
- 7) MAURICE OBSTFELD University of California, Berkeley International Currency Experience: New Lessons and Lessons Relearned. 2015
- 8) Is the International Role of the Dollar Changing? Linda S. Goldberg. CURRENT ISSUES IN ECONOMICS AND FINANCE ❖ Volume 16, Number 1, 2016
- 9) Mario Draghi. The International Role of the Euro. European Central Bank. July 2015
- 10) International Currency Exposures, Valuation Effects and the Global Financial Crisis. Agust’in S. B’en’etrix, Philip R. Lane, Jay C. Shambaugh. August 2014
- 11) Karin Peterson LaBarge, Charles Thomas, Frank Polanco, Todd Schlanger. To hedge or not to hedge? Evaluating currency exposure in global equity portfolios. Vanguard Research, September 2014

12) Klaus Schwab. Euro, Dollar, Yuan Uncertainties Scenarios on the Future of the International Monetary System ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

класическо четене на лекции, присъствени занятия, електронни ресурси в Moodle; преподаване чрез използване на електронни платформи (13-02-2017)

14) UNIT – I Foreign Exchange Markets /

http://www.pondiuni.edu.in/storage/dde/downloads/ibiv_forex.pdf (13-02-2017)

15) <http://www.forex.com>

16) <http://www.moneyfactory.com>

17) <http://www.oanda.com>

18) <http://www.econ.bg>

19) <http://www.bnb.bg>

BA 414

МЕЖДУНАРОДНИ ВАЛУТНО-ФИНАНСОВИ ОТНОШЕНИЯ

Лектор: Проф. д-р Сава Христов Димов

Тема 1. Национални валути

Понятието “валута”. Девизи. Абrevиатури и код на валутите. Националните валути като международни валути. Валутите, изпълняващи функциите на международно сметно, резервно и платежно средство. Икономически и правни предпоставки.

Тема 2. Международни (колективни) валути

Възникване и видове международни валути. Национални и нови валути. Възникване и използване на Специалните права на тираж (СПТ) и Европейската парична единица ЕКЮ. Основни характеристики. Предпоставки за ограниченото използване на ЕКЮ.

Тема 3. Европейска колективна валута “Евро”

Преход към интегрирана валутна система. Критерии за влизане в Европейския икономически и валутен съюз. Идея за обща валута “EURO”. Евророната - някои стопански индикатори на страните. Принципи и срокове на въвеждане на новата валута. Реална циркулация на европейската валута “EURO”.

Тема 4. Конвертируемост на валутите

Конвертируемостта като икономическо явление и правна категория. Предпоставки за превръщане на една валута в конвертируема. Видове конвертируеми валути - конвертируеми и частично (непълно) конвертируеми. Изисквания за конвертируемост. Свободно използвани и свободно обръщаеми валути. “Меки” и “твърди” валути. Конвертируемост на българския лев. Перспективи за членство в Европейския валутен съюз и въвеждане на колективната валута “EURO” в България.

Тема 5. Теоретико-приложни аспекти на валутния курс и валутните котировки

Валутният курс като икономическа категория и практическа величина. Валутният курс като “цена на валутите”. Системи за котирание. Пряка (европейска) и косвена (американска) котировка. Курс купува и курс продава. Марж (спред). Фиксинг. Активен (франкфуртска система) и пасивен (японска система) фиксинг. Системи на “кръстосани” валутни курсове. Крос-курсови котировки.

Тема 6. Фактори, определящи “цената” на валутите

Валутен курс при пълноценно парично обръщение. Монетен паритет. “Мащаб на цените”. Валутен паритет. Валутен курс при непълноценно парично обръщение. Паритет на покупателната сила. Показатели за изчисляване на паритета на покупателната сила. “Абсолютен” и “относителен” паритет. Други фактори: дългосрочни (базисни), пазарни и краткосрочни (психологически).

Тема 7. Системи на валутни курсове

Фиксирани валутни курсове. Официален валутен курс. “Златни точки”. “Интервенционални точки”. “Множественост” на валутните курсове. Неофициален (“черен”) валутен курс. Фиксиран курс при Валутен борд. Плаващи валутни курсове. Характерни черти на системата. Пазарен валутен курс. Номинален и реален валутен курс. Ефективен валутен курс. Комбинирани валутни курсове - номинален ефективен и реален ефективен валутен курс. Привързани (заковани) валутни курсове. Валутни курсове с ограничена подвижност. Курсове с разширена подвижност.

Курсове на свободно (независимо) плаване и управляемо плаване. Политика на "изглаждане". Пълзящ валутен курс.

Тема 8. Същност на валутния пазар

Понятието "валутен пазар". Функционален и институционален аспект на валутния пазар. Монетарен валутен пазар. Фирмен, кешов и междубанков валутен пазар. Връзка на валутния пазар с другите пазари. "Сблъсък" между търсенето и предлагането на валута. Равновесен валутен курс.

Тема 9. Особенности на съвременните валутни пазари

Необходими предпоставки за формиране на съвременните валутни пазари. Особенности на модерните валутни пазари. Глобален валутен пазар. Роля и въздействие на международните валутни пазари. Валутният пазар в България.

Тема 10. Валутни борси

Борсата като институция и елемент на валутните пазари. Време и спазване на някои условия или обичаи. Борсови посредници. Брокер, дилър и маркет-такер. Борсови котировки. Унифициране (стандартизиране) на валутните контракти.

Тема 11. Междубанков валутен пазар

Лицензиране на банките. Пълен и непълен (частичен) лиценз. Обменни бюра. Извършване на валутни сделки: по телефона, чрез телекс и чрез мониторна система. Роля на банките - "маркетмейкърите". Валутни курсове на валутния пазар. Спот и срочни валутни курсове. Дилинг-офиси и дилинг-зали.

Тема 12. Глобален междубанков валутин пазар "FOREX"

Същност и отличителни особености на глобалния междубанков валутен пазар FOREX (Foreign Exchange Market). Конверсионни и депозитно-кредитни операции. Маржова търговия. Основни понятия. Примери. Основни участници на пазара. Цени "bid rate" и "ask rate". Работа на пазара FOREX.

Тема 13. Валутен арбитраж

Същност и цел на валутния арбитраж. Основен принцип на валутния арбитраж. Пространствен арбитраж, арбитраж във времето. Видове валутни арбитражи: конверсионен (разплащателен) и диференциален (спекулативен). Схема на операциите при "ремитиране" и при "трасиране". Операции на междубанковия валутен пазар: с незабавна размяна на ефектите (касови операции, операции "spot") и с отложена размяна на търгуваните валутни ефекти (срочни). "Овърнайт" операции.

Тема 14. Валутни сделки "spot"

Същност на сделките с незабавна размяна на ефекти. Правила и обичаи: при обявяване на котировките на валутите (пълно и съкратено изписване). "Голяма цифра", "пункт" и "пипс"; информация, която се дава от маржа ("благоразположение" и "нежелание" за контакти и бизнес) и при сключване на сделката ("кеш-дата" и "spot-дата").

Тема 15. Срочни валутни сделки

Характеристика на срочните валутни сделки. Премия и отбив по срочните валутни сделки. Котировки "аутрайт". Видове срочни сделки: обикновени (прости) форуърдни сделки, фючърсни валутни сделки, опционни сделки и суапови валутни сделки. Трейдинг.

Тема 16. Валутни форуърди и фючърсни контракти

Същност и механизъм на валутните форуърдни и фючърсни контракти. Привлекателност на валутните фючърси. Специална роля на щатския долар като средство на фючърсната валутна търговия. Евродоларови фючърси. Гаранции, депозитни изисквания и всекидневен сетълмент. Съвременни аспекти на валутния фючърс.

Тема 17. Валутен хеджинг

Същност и приложение на валутния хеджинг. Късо и дълго хеджиране. Валутни позиции на контрагентите с цел хеджиране и спекулация. Предимства в търговията с валутни фючърси.

Тема 18. Валутни опции

Същност и основни характеристики на типовете опции. Възможности за покупко-продажба на валута с опции. Купувач и продавач на валутна опция. Валутна опция, която си "струва" и "не си струва" да бъде изпълнена. Поведение на участниците в търговията с валутни опции.

Тема 19. Валутен суап

Същност на валутно-суаповите сделки. Характерни особености и използване на валутните суапи. Форми на валутни суапи. Нови възможности на валутно-суаповите сделки.

Тема 20. Валутен риск

Възникване и обща характеристика на валутния риск. Риск и несигурност. Управление на валутния риск. Елементи на валутния риск: "рисков случай" (вероятност от сбъждане и обхват) и парична сума (валута), подложена на влияние.

Тема 21. Валутни позиции на фирмата

Аспекти на валутните позиции. Счетоводна валутна позиция. Икономическа валутна позиция. "Дълга" и "къса" валутна позиция. "Открита" и "закрита" валутна позиция. Валутна платежоспособност.

Тема 22. Предпазване от валутен риск

Подбор на валута на плащането. Валутни клаузи ("златни" клаузи и златно-валутни уговорки). Антиинфлационни мерки: компенсационни сделки, индексни клаузи, преразглеждане на цената и срочни валутни сделки.

Тема 23. Валутни трансфери

Характеристика на валутното законодателство. Преводи и плащания към чужбина. Износ и внос на левове и чуждестранна валута в наличност. Презгранични преводи и плащания над определената от Закона сума. Нови промени във валутното законодателство, третиращи валутните трансфери. Деклариране на левове и чуждестранна валута в наличност, благородни метали и скъпоценни камъни.

Тема 24. Международна валутна система

Същност на понятието "международна валутна система". Функционален и институционален аспект. Международни валутни отношения. Международен валутен механизъм. Валутни органи и институции. Основни етапи. Пълноценни валутни системи (златен стандарт и непълни форми на златния стандарт). Съвременни парични системи (златно-доларов стандарт и стандарт на "ключови" валути).

Тема 25. Бретънуудската валутна система

Характерни черти на системата. Начало на следвоенната международна валутна система. Проекти на Кейнс и на Уайт. Основни елементи. Конвертируемост на валутите. Водеща роля на щатския долар. Система на фиксирани паритети (фиксираны, но подлежащи на преразглеждане валутни курсове). Регулране на валутните плащания между страните.

Тема 26. Международна валутна система от Кингстън (Ямайка)

Характерни черти на системата. Демонитизация на златото. Засилване на ролята на Специалните права на тираж на МВФ. Преминаване към променливи паритети (режим на плаващи валутни курсове). Засилване ролята на Международния валутен фонд.

Тема 27. Европейска валутна система

Предпоставки за Европейска валутна система. Конференцията, проведена в Бремен (1978). Характерни черти на Европейската валутна система. Валутно курсов механизъм. Мрежа (решетка) от двустранни и индивидуални граници на колебание на курсовете на валутите. Стабилност на валутните курсове.

Тема 28. Фалшификации на банкнотите като платежно средство

Кратка история на възникване на банкнотите. Обзор на основните защитни елементи на съвременните банкноти. Други защитни елементи, които някои от държавите вмъкват в банкнотите си, за да повишават устойчивостта им срещу фалшифициране.

Тема 29. Фалшификации на американския долар

Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на 10 доларова банкнота. UV изображение. Фалшификати - преправяни от нонисък номинал, нискокачествени фалшификати. Отличителни черти на фалшификата. Информация за основните характеристики на 20 доларови банкноти. UV изображение. Описание на нискокачествените фалшификати.

Тема 30. Фалшификации на 50 и 100 доларови банкноти

Информация за основните характеристики на 50 доларови банкноти. UV изображение. Фалшификати. Отличителни белези на суперфалшификата – вариант от края на 2001 година. Основни характеристики на 100 доларови банкноти, емисии 1996 година. UV изображение. Фалшификати. Суперфалшификати от края на 2001 г., суперфалшификати 1999-2001 г., Фалшификат №1. Суперфалшификати на 100 долара, известни още като “Садамки”, емисия 1990 г., наричани още “белите брези” или само “брезите”. Нови тенденции за промяна на дизайна и защитните елементи на американските банкноти.

Тема 31. Фалшификации на европейската валута “ЕВРО”

Архитектурни стилове на художественото оформление на евробанкнотите. Информация за основните характеристики на 10, 20, и 50 евробанкноти. UV изображение. Отличителни черти на фалшивите 10, 20, и 50 евробанкноти. Информация и UV изображение на 100, 200 и 500 EURO. Отличителни черти и качество на фалшификатите. “Стъпки” на Централната европейска банка за различаване на фалшификата от оригинала.

Тема 32. Британска лира (паунд) и нейните фалшификации

Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на британската лира. UV изображение. Фалшификати на 5, 10 и 20 британски лири. Отличителни черти на фалшификата от 50 британски лири.

Тема 33. Фалшификации на валутата “шедьовър” - швейцарски франк

Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на швейцарския франк. Новият швейцарски франк – валутата шедьовър. UV изображение. Отличителни черти на фалшификатите на швейцарския франк. Излезли от употреба банкноти.

Тема 34. Фалшификации на българския лев

Номинална стойност на купюрите в обръщение. Информация за основните характеристики на банкнотите от български левове. UV изображение. Белези на фалшивите банкноти от 10 и 20 български лева. Характерни черти на оригинала и отличителни особености на фалшификата от 50 български лева. Нови елементи за по-прецизна защита на банкнотата от 100 лева. Значение на фалшифицирането като процес.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- 1) Димов, С. Съвременни измерения на международните финансови пазари. Издателство „ЕКС-ПРЕС”, Габрово, 2016
- 2) Стоименов, М. МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСИ. Изд. ”Тракия”, С., 2011
- 3) Колев, Г. Съзлите на дявола. Изд. „Ауто прес”, С., 2010
- 4) Christian Thimann. GLOBAL ROLES OF CURRENCIES. European Central Bank, 2009
- 5) Paul Kepple, U.S. Chief Accountant. Foreign currency. PwC guide library, 2014
- 6) Vallée. Shahin (2012), The Internationalization Path of the Renminbi, Bruegel Working Paper 2012/05
- 7) MAURICE OBSTFELD University of California, Berkeley International Currency Experience: New Lessons and Lessons Relearned. 2015
- 8) Is the International Role of the Dollar Changing? Linda S. Goldberg. CURRENT ISSUES IN ECONOMICS AND FINANCE ❖ Volume 16, Number 1, 2016
- 9) Mario Draghi. The International Role of the Euro. European Central Bank. July 2015
- 10) International Currency Exposures, Valuation Effects and the Global Financial Crisis. Agustín S. B´en´etrix, Philip R. Lane, Jay C. Shambaugh. August 2014
- 11) Karin Peterson LaBarge, Charles Thomas, Frank Polanco, Todd Schlanger. To hedge or not to hedge? Evaluating currency exposure in global equity portfolios. Vanguard Research, September 2014

12) Klaus Schwab. Euro, Dollar, Yuan Uncertainties Scenarios on the Future of the International Monetary System. World Economic Forum, June 2012

13) Historical exchange rates. Online sources.

// <http://www.icaew.com/en/library/subject-gateways/financial-markets/knowledge-guide-to-exchange-rates/historical-exchange-rates> (13-02-2017)

14) UNIT – I Foreign Exchange Markets/ http://www.pondiuni.edu.in/storage/dde/downloads/ibiv_forex.pdf (13-02-2017)

15) <http://www.forex.com>

16) <http://www.moneyfactory.com>

17) <http://www.oanda.com>

18) <http://www.econ.bg>

19) <http://www.bnb.bg>

INTERNATIONAL CURRENCY AND FINANCIAL RELATIONS

This discipline includes fundamental, theoretical methodological and scientific aspects of the use of the national and international currencies, the currency exchange, the currency rate, the currency transactions and operations, the international currency financial and credit institutions, the international currency system, the characteristics of the original distinctive features of the dud foreign banknotes and other topical issues of the currencies and the currency market. The theoretical practical issues are specified in the context of the integration of our country to the European monetary structures. Special attention is given to the European Economic and Currency Union, the platform for trade with foreign currencies on the global inter-bank electronic market FOREX, the fixed and spot currency transactions, the aspects of the currency falsification and others.